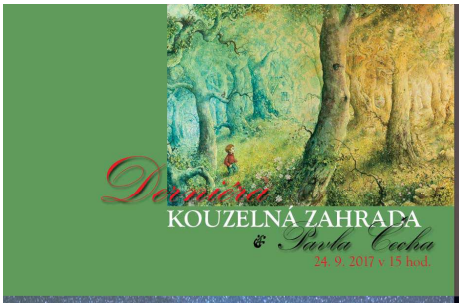

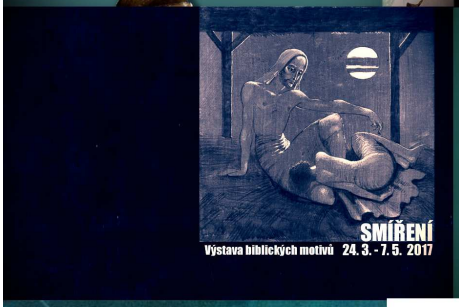

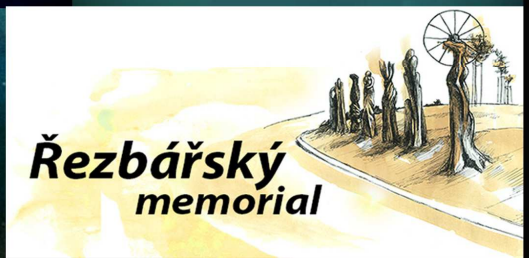

ZPRÁVA O ČINNOSTI MĚSTSKÉHO MUZEA A GALERIE VE SVITAVÁCH

za rok 2017

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE
VE SVITAVÁCH

Zpráva
o činnosti Městského muzea a galerie ve Svitavách
za rok 2017

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE VE SVITAVÁCH

Máchova alej 293/1, 568 02 Svitavy

www.muzeum.svitavy.cz; e-mail: muzeum@muzeum.svitavy.cz, tel.: +420461532704

Vypracovala a předkládá:

Mgr. Blanka Čuhelová, ředitelka Městského muzea a galerie ve Svitavách

Na zprávě se podíleli Mgr. Radoslav Fikejz, Jitka Flíglová, Mgr. Jakub Vrána, Jitka Olšánová, Jana Čermáková, Mgr. Leona Sehnalová, DiS.

Ve Svitavách, 6. dubna 2018

OBSAH

1. Úvod..... 4
2. Péče o sbírkový fond..... 5
3. Knihovní fond 7
4. Expozice a výstavy..... 8
5. Kulturní a vzdělávací činnost..... 10
6. Odborná činnost muzea 12
7. Prezentace muzea v médiích..... 13
8, Přednášky a průvodcovská činnost…..…... 14
9. Muzejní programy 14
10. Projekty..... 15
11. Spolková činnost při muzeu..... 15
12. Provozní záležitosti muzea …….... 16

Příloha: Výroční zpráva Muzea esperanta za rok 2017

1. ÚVOD

1.1 Městské muzeum a galerie ve Svitavách (muzeum) bylo zřízeno rozhodnutím městské rady jako příspěvková organizace města s právní subjektivitou k 1. 1. 1991 a je ze zákona povinno řídit se těmito předpisy:

- Zákon č. 122/2000Sb. **o ochraně sbírek muzejní povahy**, centrální evidenci sbírek a o změně některých dalších zákonů
- Prováděcí vyhláška ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., v níž se stanoví **režim ochrany a trvalého uchovávání sbírek muzejní povahy**, vedení sbírkové evidence a inventarizace sbírek

Muzeum spravuje dva objekty v blízkosti centra města, **budovu na Máchově aleji č. 1** a **Ottendorferův dům na náměstí Míru č. 1**. Obě budovy jsou v majetku města, u obou proběhly v roce 2017 významné investice a opravy.

Činnost muzea v roce 2017 se soustředila na práci se sbírkami (především komplexní revize fotoateliéru), organizaci výstav, přednášek a dalších akcí pro veřejnost. Dále na aktivity spojené s postupným restaurováním a propagací mechanického betléma a edukační činností, spolupráci se školami a organizování odborných workshopů.

Kromě své hlavní činnosti se muzeum stalo spoluorganizátorem řady kulturních akcí ve městě.

1.2 Otevírací doba

Otevírací doba ÚT-PÁ 9:00-12:00 a 13:00-17:00, SO, NE 13:00-17:00 hodin. V období turistické sezóny (červenec a srpen) je rozšířena na celodenní provoz i v sobotu a neděli (9:00-12:00 a 13:00-17:00 hodin), zavírací den je stejně jako ve většině muzeí a galerií v ČR pondělí. O víkendech a svátcích funguje pokladna v muzeu jako turistické informační centrum.

1.3 Vstupné

Plné 60,- Kč, zlevněné 40,- Kč (vstup do celého objektu muzea), služby odborného průvodce 20,-Kč/osobu. Režim volného vstupu pro obyvatele Svitav každou první neděli v měsíci. Školní skupiny bez výkladu průvodce či vstupné 10,- Kč/žák, s výkladem a s prací lektorky animačních programů podle složitosti programu 20 -30,- Kč/žák. Vstup na věž a do muzea esperanta, stejně jako na prohlídku sálu Ottendorferovy knihovny činí 10,- Kč.

1.4 Hospodaření muzea

Muzeum hospodařilo v souladu se svým plánem a rozpočtem a vycházelo z poskytnutého příspěvku na provoz od zřizovatele, z poskytnutých dotací a vlastních příjmů.

Příspěvek zřizovatele na provoz	4 854 600 Kč
Příspěvek zřizovatele na odpisy	319 600 Kč
Neinvestiční dotace Pardubického kraje	135 000 Kč
Neinvestiční dotace MK ČR	198 000 Kč
Investiční dotace Pardubického kraje	270 000 Kč
Investiční dotace MK	150 000 Kč
Investiční dotace ze státních transferů	39 900 Kč
Vlastní příjmy	683 500 Kč

1.5 Personální situace

Počet zaměstnanců je naplňován podle platného organizačního řádu, ve stálém pracovním úvazku je celkem 8,6 přepočtených pracovníků.

2. PÉČE O SBÍRKOVÝ FOND

2.1 Sbírkový fond muzea

Ministerstvo kultury ČR vede Centrální evidenci sbírek (CES) – veřejnosti přístupný informační systém. Od roku 2002 je evidována i sbírka Městského muzea a galerie ve Svitavách pod evidenčním číslem MSV/002-05-10/211002.
Sbírka Městského muzea a galerie ve Svitavách je členěna do **osmi podsbírek,** z nichž každá má svoji vlastní číselnou řadu inventárních čísel.

Tabulka počtu evidenčních čísel sbírkových předmětů v roce 2017

název podsbírky	rok 2017	Přírůstek
15 - výtvarné umění	353	8
17 - uměleckoprůmyslové předměty	1139	0
18 - knihy, písemnosti a tisky	**3175**	38
21 - negativy, fotografie, filmy, videozáznamy	**3940***	1753
24 - 1 prací technika	332	0
24 - 2 pozůstalost Aloise Petruse	211	0
24 - 3 Ottendorferova knihovna	**6919**	
25 - jiné, obecné	3316	0
Celkem	**19385**	**1799**

*) K roku 2016 bylo vykázáno 4009 evidenčních karet, které v roce 2017 procházejí komplexní revizí a jsou nově zařazovány a digitalizovány. Proto je stav sbírkového fondu nižší. Revidovány byly roky 2004–2012 a revize budou pokračovat i v následujících letech.

Nákupem byla rozšířena podsbírka Výtvarné umění o 7 obrazů regionálních autorů (Miloslav Bulva, Josef Dastych, Josef Mrázek, Alois Vašíček), darem obraz ak. malíře Václava Lamra.

2.2 Muzejní evidence

Muzeum vede ze zákona **chronologickou evidenci sbírek** v písemné podobě, která je vedena v klasických přírůstkových knihách, **systémovou elektronickou evidenci,** která slouží k přehlednému členění sbírek a vyhledávání a **centrální evidenci (CES)**, což je veřejný databázový registr spravovaný MK ČR. V roce 2017 byly v systémové evidenci doplněny a upřesněny záznamy včetně fotodokumentace u 956 ks inventárních čísel sbírkových předmětů. Nově byly zpracovány všechny přírůstky za rok 2017.

2.3 Inventarizace sbírek

Podle §12 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy je každoročně prováděna pravidelná tzv. řádná inventarizace vymezené části sbírkového fondu. V roce 2017 pokračovala řádná inventarizace části podsbírky 25 – Jiné, obecné a části podsbírky 15 – Výtvarné umění v celkovém počtu 627 kusů sbírkových předmětů.

2.4. Digitalizace sbírek

Digitalizace sbírek je jednou z priorit českého muzejnictví a vede k vyšší ochraně sbírek archivní povahy a ke zvýšení komfortu badatelů. V roce 2017 byly zpracovány digitální záznamy, doplněny karty a aktualizována nová data u 277 inventárních čísel. Na webových stránkách muzea je zpřístupněna kompletní Podsbírka Prací techniky, Pozůstalosti Aloise Petruse, Elektrotechniky (historická rádia a gramofony) a Výtvarné umění.

2.5 Ochrana sbírek, restaurování a konzervace

Jedním z hlavních úkolů muzea je sbírkový předmět zaevidovat a uložit tak, aby nevznikla škoda jeho ztrátou, zničením nebo poškozením fyzickým či působením nepříznivých klimatických vlivů.

Uložení sbírek

Všechny užívané prostory muzea jsou vybaveny elektronickou zabezpečovací signalizací (EZS) a protipožární elektronickou signalizací (EPS), veřejné prostory muzea jsou sledovány kamerovým systémem. Přízemní okna depozitářů jsou chráněna kovovými mřížemi, v depozitářích je prováněn monitoring teploty a vlhkosti.

Základní očista, restaurování

Odborné restaurování provádějí restaurátoři s licencí MK ČR ak. mal. Petr a Šárka Bergerovi a restaurátor Kamil Andres. V roce 2017 bylo restaurováno celkem 88 inventárních čísel ze souboru Svitavského betlému v celkové výši 302 tis. Kč. Jednalo se o soubor staveb orientálního města, figury, zvířata a vegetaci, mechaniky. Část zrestaurovaná jako Mechanická ukázka z Euroregionu Glacensis činila 396 tis.Kč. Drobné opravy a konzervování bylo nezbytné provést v dílně muzea u některých předmětů z půdního depozitáře a dalších předmětů určených pro muzejní výstavy.

2.6 Prezentace sbírek

Expozice muzea

„Z historie praní“ prezentuje hlavní sbírkový program svitavského muzea. V expozici bylo vystaveno celkem 212 sbírkových předmětů (prací stroje, valchy, mandly, potřeby pro domácnost, textilní výrobky, fotografie apod.)

„Hledání hvězdy Davidovy - Oskar Schindler, Spravedlivý mezi národy“ je použito 200 reprodukcí fotografií z vlastního fondu.

„Labyrint svitavských příběhů“ instalováno je 7 předmětů z fondu výtvarného umění, Svitavský betlém, 25 předmětů z fondu Alois Petrus a 1 neevidovaná socha z Městského hřbitova ve Svitavách. V roce 2017 došlo ke změně instalace betlému z důvodů restaurátorských prací na figurách a stavbách.

Zápůjčky sbírkových předmětů jiným organizacím

1/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná (soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému)

2/ Kamil Andres, Třebechovice (soubor staveb, figur a zvířat k restaurování pohybového mechanismu Svitavského betlému)

3/ Dům kultury Hodonín (betlémy k výstavě „XII. výstava betlému Hodonín“)

4/ Spolek betlémářů Litomyšlska - Vojtěch Hurych, Litomyšl (betlémy k výstavě „Tradiční výstava betlémů v kostele Nalezení svatého Kříže Litomyšl“)

Zápůjčky sbírkových předmětů z jiných organizací

1/ Regionální muzeum v Litomyšli (výstava „Retrogaming“)

2/ Sdružení Ackermann Gemeine, z.s. Praha (výstava „Svědkové lidskosti“)

3/ Jan Maroušek (výstava „Vojtěch Kubašta – geniální ilustrátor“)

4/ Mechanické betlémy na výstavu Kamila Andrese zapůjčily: Třebechovické muzeum betlémů, Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě, Muzeum Jindřichohradecka, Krkonošské muzeum Vrchlabí, Muzeum Českého ráje Turnov, Vlastivědné muzeum Vysoké nad Jizerou.

2.7 Muzejní fotoarchiv

Prioritou roku 2017 byla komplexní revize podskupiny sbírkového fondu FOTOARCHIV (fotografie, filmy, negativy, videokazety, digitální data), jejíž databáze BACH vykazovala vysoké procento chybovosti a neúplné záznamy, chybějící popisy karet a náhledové fotografie. Po zhodnocení stavu evidence fotografií proběhla revize záznamů databáze, která je evidována v CES (1997–2003), v níž došlo k úpravě a doplnění záznamů. Na přírůstkových záznamech z let 2004–2012 byla zahájena práce na revizi databáze podle jednotlivých let,

spojená s kompletní digitalizací. Databáze začaly rozlišovat originály fotografií, negativů, pohlednic a filmů, stejně jako digitální sběr fotografií a pohlednic od soukromých dárců.

Fotoarchiv MMG - revize	Záznamů
Rok 2004	378
Rok 2005	303
Rok 2006	140
Rok 2007	200
Rok 2008	200
Rok 2009	100
Rok 2010	103
Rok 2011	102
Rok 2012 (v rozpracovanosti)	227
Celkem	**1753**

Každý sbírková položka získává po revizi své jedinečné inventární číslo a je zdigitalizována ve dvou velikostních formátech (náhledový snímek pro program BACH a zdrojový snímek pro použití v tisku). Jsou postupně digitalizována historická alba fotografií, z nichž každá položka dostává evidenční kartu s lokalizací a nálezovými okolnostmi.
Průběžně se digitalizují i videokazety CMS TV, které byly převedeny do MMG z MěÚ Svitavy.

3. KNIHOVNÍ FOND

3.1 Sbírková knihovna

Je souborem tisků, rukopisů a materiálů archivní povahy, které mají blízký vztah k regionu Svitavska. Je evidována v Centrální evidenci sbírek MK ČR a eviduje se stejným způsobem, jako sbírky. Sbírkovou knihovnu tvoří v současnosti **3175 položek ve II. stupni evidence. Akviziční přírůstek za rok 2017 byl 38 položek.**

3.2 Ottendorferova knihovna

Stabilizovaný a inventarizovaný fond – soubor 6904 svazků.

3.3 Badatelská (přírůstková) knihovna

Je plně přístupná veřejnosti a je průběžně doplňována. V současnosti zahrnuje **3 588 publikací.** Knihovna obsahuje 8 oddělení (Výtvarné umění, České dějiny, Světové dějiny, Vojenství, Geografie, Encyklopedie, Periodika, Naučné vědy) a je zpracována programem Bach. **Za rok 2017 byl přírůstek knihovny 22 svazků.** Badatelská knihovna je doplňkovou alternativou pro zájemce o historii a umění.

3.4 Badatelské návštěvy

Vedle 12 registrovaných badatelů, kteří využili služeb poskytovaných muzeem pro prezenční i distanční zápůjčky z knižního fondu muzea (46), se těžiště badatelských otázek přesunulo do elektronické podoby. Během roku 2017 bylo řešeno 56 dotazů, které se týkaly z větší části historie regionu a dílem sbírkového fondu. Seminární, bakalářské a magisterské se týkaly správního vývoje Svitavska (1945-1960, poválečných periodik, sochařství, Oskara Schindlera, stavebního vývoje města, kulturního života atd. Řada badatelských problémů byla ryze speciální, a tak řešení zabralo poměrně dlouhý časový úsek. Reciprocně bylo muzeu věnováno několik rukopisů těchto prací, které jsou zařazeny do sbírky vědeckých rukopisů a do vzpomínek pamětníků. Zvláštní kapitolou roku 2017 byl zájem potomků německých vysídlenců, dnes žijících v Rakousku a Německu, o dohledání historie jejich rodin (Franz Langer, Viktor Müller). Tito badatelé věnovali archivu muzea cenné rodinné fotografie.

4. EXPOZICE A VÝSTAVY

4.1 Stálé expozice

Labyrint svitavských příběhů – expozice o historii města v příbězích jeho obyvatel. Základem expozice je Svitavský betlém.

Z historie praní - vystavena je část největší sbírky exponátů mapujících tuto lidskou činnost v České republice. K expozici je vydán průvodce a celá sbírka je přehledně dokumentována na webu muzea. Její součástí je herna pro školní skupiny a rodiny s dětmi.

Expozice Hledání hvězdy Davidovy - Oskar Schindler, Spravedlivý mezi národy - expozice o holocaustu na pozadí příběhu svitavského rodáka Oskara Schindlera. Součástí expozice jsou předměty z muzejních sbírek, dále zapůjčené z Židovského muzea v Praze a z Muzea v Gross Rosen. Přímo v expozici je možnost zhlédnutí dokumentárních filmů o Oskaru Schindlerovi a také o historii města Svitavy v české, německé a anglické verzi.

Muzeum esperanta – expozice Českého svazu esperanta a svitavského klubu esperanta zpřístupněná v budově Ottendorferova domu

Svitavské vily – známé i neznámé – na chodbě muzea jsou trvale umístěny výstavní panely, které se věnují místním architektonickým skvostům rodinného bydlení.

V. O. Ottendorfer – stálá výstava o životě svitavského mecenáše Valentina Oswalda Ottendorfera (1826 - 1900) a „jeho budovách“ ve městě je instalována na jedenácti panelech v interiéru Ottendorferova domu.

4.2. Krátkodobé výstavy realizované v roce 2017

Dramaturgie výstavní činnosti byla tak jako v minulých letech připravena s ohledem na různorodé zájmy odborné i laické veřejnosti. Muzeum připravilo celkem 12 výstav.

Vášeň jménem pohlednice
Výstava několika set pohlednic našeho města od svitavských sběratelů (Pavel Špaček, Pavel Dvořák, Josef Vondráček, Pavel Grim a Mirka Samková)

Retrogaming
Výstava o historii výpočetní techniky od jejich počátků po polovinu devadesátých let 20. století. Ve spolupráci s Regionálním muzeem v Litomyšli.

Přehlídka 2017
Výstava padesáti výtvarníků majících vztah ke svitavskému okresu.

Smíření – Poselství hvězdy Davidovy
Obrazy a grafiky Václava Lamra zaměřené na judaistické dějiny Starého zákona a Novozákonní příběhy z evangelií. Součást projektu Hledání hvězdy Davidovy.

37. Národní výstava amatérské fotografie
Národní výstava amatérské fotografie má již tradičně premiéru ve svitavském muzeu a poté putuje do dalších míst České a Slovenské republiky.

Kouzelná zahrada Pavla Čecha
Úspěšná výstava malíře, ilustrátora a spisovatele Pavla Čecha si nachází čím dál více obdivovatelů i uznání odborníků.

Pekelně se soustřeď
První velká výstava PEXESA v České republiceo organizovaná ve spolupráci s Českým spolkem sběratelů pexes.

Svědkové lidskosti
Výstava o osudech deseti lidí, kteří se z křesťanského přesvědčení postavili proti nacismu . Jedním z nich byl i rodák z blízkého Hradce nad Svitavou, P. Engelmar Unzeitig.

Sehnalová – Selinger - Sehnal
Autorská výstava mladých amatérských regionálních výtvarníků.

Vojtěch Kubašta – geniální ilustrátor
Výstava Vojtěcha Kubašty, významného českého grafika, malíře a ilustrátora, jehož dílo ovlivnilo generace malých i velkých čtenářů.

Ta-jemná mechanika Kamila Andrese
Výstava betlémáře a restaurátora mechanických betlémů, který spravoval dlouhé roky Třebechovický betlém a oživuje betlémy po celé České republice.
Nad betlémem vyšla hvězda
Tradiční výstava regionálních betlémů.
Kouzlení s látkou
Výstava svitavského spolku patchworku, který pracuje v budově muzea.

4.3 Návštěvnost muzea a galerie

Expozice a výstavy muzea navštívilo 11 345 návštěvníků, z toho 4 493 ve školních výpravách a 1829 v jiných skupinách. Neplatících (pedagogický doprovod, návštěvníci s volným vstupem, návštěvníci vernisáží, dnů otevřených dveří, muzejní noci, Svitavští využívající volných vstupů apod.) bylo 2 488. Počet návštěvníků muzea ve srovnání s předešlým rokem je vyrovnaný, avšak nárůst je zejména ve školních i ostatních skupinách (zájmové skupiny, cestovní agentury), důvodem byl především zájem o programy připravované k jednotlivým výstavám a řemeslné workshopy.

Tabulka návštěvnosti muzea

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet návštěvníků	**5242**	**7351**	**11649**	**9888**	**9540**	**11959**	**9510**	**11533**	**11345**
z toho platících	5242	7351	8922	7180	7016	9228	6681	8646	8857
neplatících	X	X	2730	2708	2524	2731	2829	2887	2488
školní skupiny	X	X	3243	2903	3012	5295	3095	3791	4493
ostatní skupiny	X	X	905	203	567	354	987	539	1829

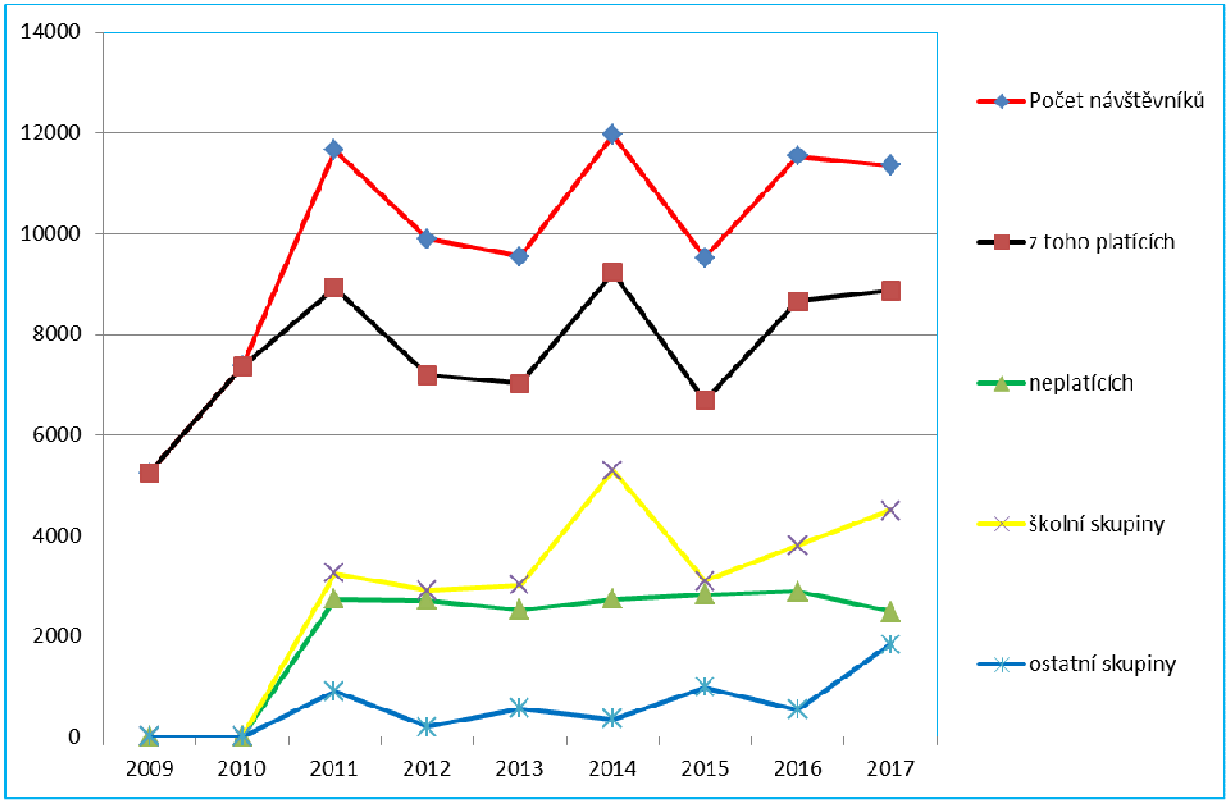

5. KULTURNÍ A VZDĚLÁVACÍ AKCE

5.1 Poradenský den pro výtvarníky

Setkání výtvarníků za přítomnosti lektora – pedagoga spojený s diskuzí a výběrem prací na výstavu amatérských výtvarníků okresu Svitavy. Součástí byl také výběr prací na připravovanou výstavu výtvarníků regionu. Lektoři: Jiří a Vendula Látalovi

5.2 Masopust a staročeská zabijačka

Tradiční masopustní průvod na svitavském náměstí v režii skupiny masek Agentury REX Brno a muzikantů ze svitavských dechovek. Masopustní veselice byla doplněna pravou staročeskou zabijačkou v režii svitavského řezníka J. Křivky a dobrovolnic z muzea.

5.3 Hledání hvězdy Davidovy – Svědkové lidskosti

V pořadí již devátý ročník dubnového cyklu akcí, který si klade za cíl připomínat hrůzné období holocaustu.

1/ **Václav Lamr - Smíření**
Výstava obrazů starozákonních příběhů a židovských symbolů Václava Lamra, výtvarníka národních menšin v České republice.

2/ **Popírání holocaustu**
Film s tématikou popíračů holocaustu

3/ **Anděl z Dachau**
Divadelní představení Misijního klubka a následná beseda s historikem o životě P. Engelmara Unzeitga, rodáka z nedalekého Hradce nad Svitavou.

4/ **Blues z Maiselovy ulice**
Autorský, literárně – hudební pořad židovské spisovatelky Vlasty Rut Sidonové a skladatele/muzikanta Josefa Gušlbauera.

5/ **Děti Antonína Kaliny**
Projekce dokumentu Stanislava Motla pro školy a veřejnost spojená s besedou s autorem.

6/ **Černý partyzán ze Svitav**
Romský holocaust na příběhu Josefa Serínka a představení trilogie *Česká cikánská rapsodie.* Beseda s nakladatelem a autorem.

7/ **Kameny zmizelých**
Pietní položení Kamene zmizelých před domem č. o. 41. Následovalo pietní očištění osmi v minulosti položených kamenů a zapálení svící. Hudební doprovod RAKOS.

5.4 Svitavská muzejní noc

Projekt muzejních nocí patří ve velkých evropských metropolích již řadu let ke stálým prezentacím kulturního dědictví atraktivním způsobem. Muzea nabízejí nočním návštěvníkům kromě prohlídek také řadu doprovodných kulturních programů a stávají se místy mimořádných a nečekaných zážitků a setkávání. V muzeu byly zdarma zpřístupněny nové výstavy i stálé expozice muzea, čajovna Krásná a kavárna Café Rozcestí, kde obsluhovali klienti Domova na rozcestí. A také byl připraven bohatý program:

1/ **Malování pro Venkovku**
Obrazy místních autorů pro Galerii Venkovka vznikaly na různých místech budovy a zahrady muzea, neboli Budigovy vily.

2/ **Zapomenutý genius**
Přednáška Petra Chrdleho o F.V.Lorencovi, autorovi první učebnice esperanta v naší zemi a představení nové knihy „F.V.Lorenc – Svědectví o životě a díle neobyčejného člověka“.

3/ **Člověk proti Babylonu**
Vernisáž nové výstavy pořádané u příležitosti 100. výročí úmrtí Ludvíka Lazara Zamenhofa filologa a tvůrce esperanta, umělého jazyka určeného pro mezinárodní komunikaci.

4/ **Kouzelná zahrada Pavla Čecha**
Vernisáž výstavy malíře, ilustrátora a autora knih pro děti. Zážitková výstava nejen obrazů, ale také staveniště města, tajemného bludiště a čarokrásné zahrady s motýly…
5/ **Pexeso aneb pekelně se soustřeď**
Vernisáž poučné a hravé výstavy o historii a hlavně současnosti originální karetní hry, která vznikla v bývalém Československu a je zaměřena na paměť a soustředění.
6/ **Mezinárodní setkání v Nepálu**
Přednáška s promítáním cestovatele Jána Vajse ze Slovenska ukázkou, jak se lidé z celého světa kdekoliv na světě domluví jedním jazykem – tentokrát v Nepálu.
7/ **Kreativní dílny pro děti**
Beseda a autogramiáda knih Pavla Čecha. Jako bonus kreslení komiksů s tímto a výroba pexes z různých materiálů, turnaje v pexesu.
8/ **Posezení v týpí, lukostřelba, hra na bubínky**
9/ **Červánek**
Pestrý kaleidoskop písní v podání pěveckého sboru Červánek, který v roce 2017 oslavil 20.výročí svého vzniku.
10/ **Tajuplný Ottendorferův dům**
Noční prohlídky Ottendorferova domu s pohádkovými příběhy, tajuplnou podzemní cestou, strašidlem Kuli a divadelní společností „Ganz kleines Theatre

5.4 Řezbářský memoriál Aloise Petruse 2017

Letošní téma bylo Interaktivní lavičky. Vzniklé skulptury doplnily nově vznikající Park patriotů a navazující cyklostezku do vedlejší obce Vendolí. Doprovodný program: Koncerty hudebnch skupiny **Kopjan, Kowalski a ABC,** noční prohlídka výstav **„PEKelně SE SOustřeď“ a „Kouzelná zahrada Pavla Čecha, Vernisáž Řezbářského memoriálu A. Petruse.**

5.5 Pouť ke sv. Jiljí

Pouť ke sv. Jiljí jako vyvrcholení svitavských letních slavností organizujeme již tradičně ve spolupráci se Střediskem kulturních služeb – muzeum zabezpečovalo historický program na horní části náměstí.

5.6 Dny evropského dědictví

1/ V rámci akce byla otevřena putovní výstava výstava Svědkové lidskosti, jejíž autorem je sdružení Ackermann Gemeinde. Výstava připomínala ročná výročí blahořečení P. Engelmara Unzeitiga, rodáka z Hradce nad Svitavou.
2/ Součástí vzpomínkového programu bylo ekumenické setkání zástupců svitavských církví a inscenace dětské divadelní hry o životě P. Unzeitiga (v kostele sv. Jiljí).
3/Program pokračoval komentovanou prohlídkou městského hřbitova a zapálení svící u nejvýznamnějších hrobů (ve spolupráci s Muzejním historickým klubem Záviš).
4/ Instalovány byly dvě informační tabule s plánem hřbitova s historickým textem.

5.7 Advent ve Svitavách

Organizace předvánočních programů pro veřejnost i školní skupiny od 1. adventní neděle po Štědrý den:
1/ **Vánoce ve Svitavách** - Vánoční zvyky a obyčeje: malování a prodej klasických baněk, pečení cukroví, pletení vánoček, smažení tradičních vánočních hnízd, prodej tradičních ozdob a dárků
2/ **Vánoce v muzeu** - Dvoudenní programy pro školy - zdobení perníčků, smažení svitavských vánočních hnízd, pletení vánoček, pečení cukroví, výroba drobných dárků
3/ **Krása patchworku a dřeva** – Šicí dílny a prodej dárků pro veřejnost a výroba oveček do betléma

4/ **Štědrý večer v muzeu -** Vánoční společné setkání a zpěv se svitavskými muzikanty před tradiční návštěvou půlnoční mše.

5.8. Galerie Venkovka

Malování, vznik nových výtvarných děl, setkávání se s přáteli tentokrát ve svitavském muzeu jako součást Muzejní noci.
Instalace a vernisáž galerie Venkovka za účasti autorů nově instalovaných obrazů v Uličce pod Věží. Ve spolupráci s agenturou Boží mlýny.

5.9 Živá zeď

Nová expozice Živé zdi u podchodu obchodního centra Albert, zaměřená na podporu lokálního umění. Cílem je dostat umění blíže k lidem a prezentovat místní autory. Po vyhledávání a oslovení autorů zde každé dva měsíce připravujeme a instalujeme autorské výstavy mladých malířů, fotografů, básníků ap. Všechna díla, která se na výstavách objeví, jsou vždy po výstavě k vidění ve virtuálním prostoru internetu na stránkách MMG Svitavy v sekci Živá zeď 2.

6. ODBORNÁ ČINNOST MUZEA

6.1 Činnost v pracovní skupině pro regeneraci památkové zóny

Příprava historických podkladů a komentářů k projektům regenerace MPZ, jejichž vyhlašovatelem je MěÚ Svitavy.

6.2 Příprava revizního seznamu Městského hřbitova Svitavy

V souvislosti s řešením koncepce ochrany významných hrobů byl vyhotoven aktuální seznam míst hřbitova se zvláštním režimem ochrany a připravena aktualizace památek na hřbitově pro památkový ústav.

6.3 Zpravodaj Naše město

Odborní pracovníci muzea pravidelně připravují 1 stranu zpravodaje s informacemi o výstavách, akcích a seriál o historických památkách (60. dílů) a článků na témata souvisejících s muzejními aktivitami.

6.4 Publikační a výzkumná činnost

V roce 2017 se pracovníci muzea zapojili do celorepublikového sčítání káně lesní (*Buteo buteo*) a mezinárodního mapování variability ve zbarvení tohoto druhu. Dále byly ve sborníku Panrus vydávaném Východočeskou pobočkou České společnosti ornitologické publikovány následující články pracovníka muzea:
Vrána J. & Novák L. 2017: První potvrzené hnízdění slavíka modráčka středoevropského (*Luscinia svecica cyanoleuca*) na Svitavsku. *Panurus 26: 55-57.*
Kadava L. & **Vrána J. 2017**: Ornitologická pozorování. *Panurus 26: 79-105.*
Pozn.:Doplnil jsem to sem, protože jsme to dávali do badatelských listů a myslím ,že to působí docela dobře, když muzeum publikuje odborné regionální články. Pokud ale chcete, klidně to vyřaďte

6.5 Aktualizace informačních tabulí

Byly nově připraveny texty a sazba k informační tabuli naučné stezky Na českomoravské pomezí v souvislosti s obnovou sochy Nejsvětější Trojice a zhotoveny 2 tabule pro svitavský hřbitov.

6.6 Účast na konferencích

1/ Prezentace Svitavského betléma na mezinárodní konferenci „Betlémy znovuzrozené“, která se konala 156. 6. 2017 v Třebechovicích pod Orebem pod záštitou Johanna Dendorfera, prezidenta celosvětového betlémářského sdružení UN-FOE-PRAE
2/ Vedení workshopu „Památkové instituce jako živá místa vzdělávání“ na konferenci „Města vzdělávání 2017“ v Praze

6.7 Svitavský betlém

V roce 2015 byl Svitavský velký mechanický betlém po mnoha jednáních na úrovni kraje i MK ČR převeden do majetku města Svitavy a v témže roce po přípravě řady materiálů a jednáních s Památkovou péčí zapsán do Centrálního registru památek České republiky. Ve spolupráci s restaurátory Šárkou a Petrem Bergerovými byl zpracován podrobný restaurátorský průzkum a poté restaurátorský záměr na restaurování všech budov, figur a dálin. Na jeho základě jsme získali finanční prostředky na další etapu restaurování betléma z MK ČR a z Pardubického kraje (viz kap. Restaurování), které proběhlo v roce 2017. Podrobné restaurátorské zprávy jsou uloženy v muzeu. Ve spolupráci s restaurátorem Kamilem Andresem a pracovníky Památkového ústavu v Pardubicích byl zpracován restaurátorský průzkum a záměr na pohybové mechanismy. Na jeho základě byla zpracována žádost o finanční podporu na MK ČR a PK na rekonstrukci a restaurování všech pohybových mechanismů betléma v roce 2018 (50 ks). Průběžně pracujeme na koncepci instalace a prezentace betléma po dokončení restaurátorských prací.

7. PREZENTACE MUZEA V MÉDIÍCH

7.1 Webové portály

Pracovníci muzea celoročně aktualizují kalendáře akcí a nabídku služeb na portálech SVITAVY, PRO ŠKOLY, KRÁSNÉ ČESKO, ŠKOLSKÝ PORTÁL PADUBICKÉHO KRAJE, KAM PO ČESKU, KUDY Z NUDY, CESTUJ S DĚTMI…

Vedle těchto technických portálů se dvěma nejdůležitějšími komunikačními kanály staly webové stránky muzea (www.muzeum.svitavy.cz) a sociální síť facebook.
Web muzea navštívilo v roce 2017 téměř 26 tis. návštěvníků, což je sice od roku 2008, kdy byl spuštěn, rekordní návštěvnost, ale web je na samé hranici životnosti. Správa webu je časově náročná, nefunguje automatické vkládání fotogalerií a každý záznam se musí vkládat podle speciálních technických parametrů, a to opakovaně. Nejčastěji zobrazované rubriky – Novinky – Programy pro školy – Workshopy – Odkazy pod menu, jsou obtížně editovatelné a ve struktuře mají naprosto omezené schopnosti grafiky. Web není responsibilní a nelze komfortně zobrazovat na smart zařízeních. Z tohoto hlediska je zcela nevyhovující. V roce 2018 bude připravena koncepce pro nový web, na kterou se budeme snažit získat dotační prostředky Pk z kapitoly cestovního ruchu.
Zcela jiné možnosti nabízí facebook, kam se pomalu přesouvá informační databáze muzejních akcí. Vzhledem k jednoduchosti a vysoké efektivitě dosahu, který v propojení s oficiálním facebookovým profilem města, vytvořil zajímavé prostředí pro aktuality. FB však neumožňuje komfortní archivaci a strukturu, ale je pouze krátkodobým komunikačním kanálem s 400 sledujícími.

7.2 Spolupráce s médii

ČTK, MF Dnes, Deníky Bohemia, 5+2, místní televize CMS TV, ČRo Pardubice a ČRo 1 Radiožurnál, Rádio Haná, zpravodaj Naše město.

7.3 Plakáty a bannery k výstavám a akcím pro CMS a MIOS
Grafické upoutávky pro vysílání lokální televize místo textových zpráv a výroba plakátů pro informační systém (nám. Míru - 2 stojany, stojan Wolkerova alej a stojan u Informačního centra a řetězce Albert).

7.4 Tiskové zprávy a tiskové konference – pravidelný tiskový servis pro média s propagací aktuálního dění.

8. PŘEDNÁŠKY A PRŮVODCOVSKÉ SLUŽBY

8.1 Vlastní přednášky historické
Hledání hvězdy Davidovy - Oskar Schindler a holocaust (rozsah cca 90 min.)
Přednášky v expozici HHD jsou určeny posledním ročníkům ZŠ a hlavně středním školám a veřejnosti. V roce 2017 bylo uspořádáno 8 přednášek pro školy (137 studentů) a 6 přednášek pro zájmové skupiny (kluby, CK apod.) – celkem 168 osob.

8.2 Historická vyprávění (90 - 180 min.)
Celkem bylo uspořádáno 8 přednášek pro studenty, veřejnost a posluchače U3V (Univerzita třetího věku), jichž se zúčastnilo 198 posluchačů.

8.3 Průvodcovská činnost
Prohlídka města, Langerovy vily a Ottendorferovy knihovny, kostela sv. Jiljí a hřbitova (rozsah a dálka procházky v závislosti na požadavcích skupin). Uspořádáno bylo celkem 15 procházek městem – 8 skupin ZŠ a SŠ (168 student§) a 7 zájmových skupin (152 osob).

9. MUZEJNÍ PROGRAMY

9.1 Celková návštěvnost muzejních programů za rok 2017

Programy	Školy		Zájmové skupiny 18-		Zájemci 18+	
	Skupin	Osob	Skupin	Osob	Skupin	Osob
Z historie prací techniky	3	70			3	52
Vášeň jménem pohlednice	4	74			1	24
Přehlídka 2017	20	380				
Retrogaming	23	361				
Václav Lamr - Smíření	14	273				
37.Národní výstava amat.fotografie	5	122				
Pexeso aneb PEkelně SE Soustřeď	11	241	9	188		
Tajemná zahrada Pavla Čecha	23	518	9	188		
Svědkové lidskosti	3	60				
Výtvarná–Sehnalová-Selinger-Syčák	17	378				
Vojtěch Kubašta a jeho pohádk.svět	10	204				
Ta-jemná mechanika K.Andrese	8	181				
Fotoproces	1	8				
Vánoce v muzeu…	34	621	1	3		
Výtvarné programy…	10	200				
Řemeslné programy…	19	380	2	54		
Workshopy			19	169	11	105
Letní tábor			10	200		
GAMU – výtvarná školička			30	360		
Historické programy	21	422	2	40	19	446
Celkem	**226**	**4493**	**82**	**1202**	**34**	**627**

Muzeum pokračuje v organizování vzdělávacích a volnočasových programů, které vycházejí z celkové koncepce muzejní práce. Lektoři muzea se zaměřují na práci se školní mládeží, zájmovými skupinami do 18 let a skupinami dospělých a seniorů. V zásadě lze muzejní aktivity rozdělit na **historické programy** (přednášky, prohlídky města, herní prvky), **výtvarné aktivity** (programy k výstavám, GAMU – výtvarné ateliéry a workshopy) a na **výuku řemesel** (kovář, sklář, řezbář, kameník – a jejich workshopy). Toto rozdělení je jedním z principů udržitelnosti úspěšného projektu Muzejní animace, jehož monitorovací období skončilo rokem 2016.
Celkově se všech sledovaných programů účastnilo 342 skupin s 6322 účastníky.

9.2 Muzejní příměstský tábor

Uskutečnily se 2 týdenní tábory po 20 dětech. Příměstský tábor pro děti ve věku od 8 do 12 let s názvem Tajuplný svět byl inspirován dvěma muzejními výstavami: „Kouzelná zahrada Pavla Čecha“ a „PEKelně SE SOustřeď“. Děti se věnovaly výtvarným technikám, drátování, tvorbě animovaných filmů. Nechyběly ani pohybové aktivity, návštěva Muzea Karla Zemana v Praze a návštěva zajímavých svitavských zákoutí.

10. PROJEKTY

V březnu začaly práce na projektu z Programu přeshraniční spolupráce ČR-Polsko: **SPOLEČNÉ DĚDICTVÍ – JEDEN CÍL** Deklaraci o spolupráci na tomto projektu podepsalo svitavské muzeum se třemi dalšími partnery, a sice s Třebechovickým muzeem betlémů na české straně a s Gminou Kudowa Zdrój a Gminou Radków na polské straně. Úspěšná v konečné fázi byla jen česká část zúčastněných, tedy svitavské a třebechovické muzeum.
V roce 2017 byla ukončena realizace první části projektu, tedy ukázkové restaurování mechanického betléma ve Svitavách. Byl proveden restaurátorský průzkum a poté restaurování vybrané logické části betlémového souboru včetně pohybového systému. Zrestaurovaná část souboru byla doplněna řemenovými převody a samostatným motorkem a byla umístěna v samostatné vitríně. Soubor je díky mobilitě možné představit jako jedinečnou ukázku restaurování pohyblivých betlémů nejen v partnerských městech, ale i na výstavách v tuzemsku i zahraničí. Betlémová ukázka byla poprvé představena veřejnosti na vernisáži výstavy restaurátora a betlémáře Kamila Andrese ve svitavském muzeu v prosinci.
V průběhu roku byl restaurátorský postup dokumentován tak, aby bylo dostatek materiálu na vznik dokumentu o průběhu restaurování s odborným komentářem restaurátorů ve čtyřech jazykových mutacích (Příběh betlémové figurky - postup restaurování souboru z pohyblivého betléma). Zároveň se připravuje mobilní průvodce, který bude univerzální prezentací, kterou bude možné zobrazit na mobilních telefonech, tabletech, noteboocích i stolních počítačích. Součástí průvodce bude nejen dokument, ale i filmové šoty v délce 2 minut jako upoutávky na turistické atrakce všech projektových partnerů. Dokument i mobilní průvodce bude hotov v průběhu prvního pololetí roku 2018.

11. SPOLKOVÁ ČINNOST PŘI MUZEU

11.1 Muzeum esperanta

Zpráva o činnosti *(viz příloha)*

11.2 Muzejní historický klub Záviš

V klubu pracuje 20 stabilních členů - badatelů, spolupracujících na konkrétních činnostech je dalších 25. Vedoucím klubu je PhDr. Milan Štrych.

Klub pořádal (nebo se organizačně podílel):
1/ 28. ročník Tříkrálového průvodu ve Svitavách pro město
2/ Zájezd pro účinkující za pamětihodnostmi Prahy
3/ Příprava opravy pomníku padlých husarů v Rudolticích/ několik výprav do Rudoltic, Lanškrouna, Ústí nad Orlicí, spojené s navázáním kontaktu mezi obcí Rudoltice a Komitetem 1866, získání kameníka pro zakázku. Akce pokračuje po celý rok.
4/ Zájezd do Terezína a Lidic pro 22 účastníků
5/ Noc kostelů ve Svitavách – spoluorganizace a historické prohlídky
6/ Rozsvícený Svíb, akci ke 150 letům hradecké bitvy se podařilo udržet a rozšířit, zároveň byl MHK Záviš oceněn pamětní medailí Komitetu 1866.
7/ Dokumentace vstupu do hrobky kněží v kostele sv. Jiljí
8/ Výstava k osobnostem protifaš. odporu ze Sudet – aktivní účast a spoluorganizace
9/ Příjezd královny na Šomburk – spoluorganizace akce pro obec Hradec nad Svitavou
10/ Kameny zmizelých spoluúčast na organizaci
11/ Výstup na svitavský morový sloup spojený s dokumentací
12/ Zájezd do Moravské Třebové – začátek práce na druhém díle Pověstí okolosvitavských
13/ Svitavské pověsti v kostele sv. Jiljí – vlastní program pro žáky ZŠ / každoroční//
14/ Příprava 29. ročníku Tříkrálového průvodu pro město
15/ Dokumentace nejstarší sošky dochované ve Svitavách
16/ Celoroční údržba hrobů Bierovy rodiny
Drobnější badatelské akce vyplývají z aktuálních potřeb.

11.3 Spolek patchworku

Spolek patchworku Svitavy se schází v prostorách muzea pravidelně každý měsíc od října roku 2009. Členky spolku pořádají své šicí dílny pro veřejnost a svou činnost prezentují v rámci workshopů jako součást pravidelných akcí – např. Advent ve Svitavách. V roce 2017 uspořádaly autorskou vánoční výstavu v muzeu.

11.4 Dobrovolnictví

Svitavské muzeum již několik let využívá ke své činnosti práce dobrovolníků, bez jejichž pomoci by se řada akcí nemohla konat. Jde o skupinu žen v důchodovém věku (s obměnami kolem 30 lidí), kteří zdarma ochotně vypomáhají při akcích, jako jsou masopust, vánoce v muzeu, muzejní noc, vernisáže apod.).

12. PROVOZNÍ ZÁLEŽITOSTI MUZEA

12.1 Opravy a údržba

Budova muzea a muzejních dílen

1/ Byla provedena komplexní revize střechy a její oprava po poškození větrem. Opravena musela být střecha dřevěného přístavku dílen, kde byla protržena podkladová folie, a do objektu zatékalo.
2/ V budově muzea a depozitářů byly vyměněny všechny bezpečnostní zámky a opravena a natřena venkovní vstupní vrata na historické budově, která byla opatřena těsněním
3/ Na čelní straně budovy byla ve dvou etapách vyměněna okna a nahrazena novými podle vzoru původních, zachycených na fotografiích. Týkalo se to 4 oken spodního patra a 9 oken 1NP, včetně interiérových žaluzií, parapetů a výmalby spodních sálů. Okna byla opatřena bezpečnostními čidly.

4/ Z grantů MK ČR a Pk byla modernizována požární bezpečnostní signalizace EPS a rozšířeno zabezpečení objektu i na nové prostory depozitářů vzniklé z bytu domovníka.
5/ V bývalém bytě domovníka byla provedena výmalba a pořízen mobiliář pro fotoateliér.
6/ Opraven a vymalován byl úložný depozitář ve dvoře muzea.
7/ K posílení monitoringu PCO MP Svitavy byla instalována speciální kamera s dohledem na podchod Máchovy aleje a Klicperovu ulici.
8/ Z rozsáhlejších investic v historické budově byla provedena přestavba sociálního zařízení pro návštěvníky muzea, kde byly upraveny příčky, otvorové prvky, veškerá instalace a vzduchotechnika, sanitární keramika, obklady, dlažba a mobiliář.
9/ Díky finanční podpoře Pardubického kraje byla vybudována recepce a infocentrum „na míru“ s novou infrastrukturou místnosti a jednotným mobiliářem. Byl vytvořen samoobslužný kout s připojením na bezdrátové technologie pro využití návštěvníky. Do provozu byl dán informační LED monitor s prezentací města, muzea, pardubického regionu, s on-line kalendářem akcí, prezentačními spoty a vysíláním místní TV z mobilního systému CZECot, který je součástí informačních bodů a bran ve městě.
10/ Na fasádě muzea byly instalovány speciální úchyty na informační bannery.
11/ V muzejních dílnách byly instalovány nové zárubně a dveře v interiéru, exteriéry dílen byly opatřeny ochranným nátěrem.

Ottendorferova knihovna
1/ Zásadní investicí roku 2017 byla oprava kanalizace a původních jímek, které byly v havarijním stavu na zcela nefunkční.
2/ Stavební úpravy se dotkly sociálního zařízení v přízemí, které bude přebudováno v roce 2018.
3/ Provedeny byly nové rozvody muzeu esperanta, kde bylo opraveno obložení a provedena výmalba.
4/ V koncertním sále je provedena příprava na zatemnění žaluziemi,
5/ Byl vyměněn bojler v ubytování a instalováno zábradlí do čajovny. Ve sklepních místnostech bylo vyměněno osvětlení. I nadále pokračují záruční opravy nátěrů oken.

12.2 Ubytování Ve věži

Ve věži budovy Ottendorferovy knihovny poskytuje organizace ubytování pro oficiální návštěvy města a jím zřízených organizací, pro kulturní účely (herci, *muzikanti*, výtvarníci, vystupující ve Svitavách) a za poplatek i pro veřejnost. Za rok 2017 ubytování využilo celkem 277 osob, z toho 137 osob platících a 140 osob režijních (Město Svitavy, SKS, Knihovna).

Příloha: Zpráva o činnosti Muzea esperanta

Zpráva o činnosti

Muzea esperanta ve Svitavách

za rok 2017

1. Obsah

1. Obsah 19
2. Úvod 20
3. Výstavní činnost 20
4. Knihovní činnost 21
5. Sbírkotvorná činnost 21
6. Pořadatelská činnost 21
7. Mezinárodní spolupráce 22
8. Propagace 23
Česká média 24
Svitavský deník 24
Naše město 24
Videoreportáže 24
9. Závěr 25

2. Úvod

Muzeum esperanta je jediné toho druhu v České republice. Bylo slavnostně otevřeno dne 20. září 2008. Vzniklo v součinnosti Českého esperantského svazu, města Svitav, Městského muzea a galerie ve Svitavách a Klubu přátel esperanta ve Svitavách. Iniciátorkou vzniku muzea byla předsedkyně místní klubu esperanta Ing. Libuše Dvořáková a současně i členka výboru ČES. Muzeum bylo vybudováno z dotací Ministerstva kultury ČR, města, ČES a nadace Esperantic Studies Foundantion (USA).

Z hlediska právní formy je muzeum organizační složkou Českého esperantského svazu, který je zapsaným spolkem. Je to nezisková organizace. Svoji činnost zajišťuje zcela dobrovolnicky a zdarma. Jeho hlavním cílem a posláním je podpora šíření mezinárodního jazyka esperanto, určeného pro mezinárodní komunikaci na bázi rovnoprávnosti. Podporuje jazykovou rozmanitost a chrání minoritní kultury. Studium tohoto jazyka je doporučováno i za účelem usnadnění učení se cizím jazykům.

V roce 2008 byla mezi městem Svitavy a ČES podepsána Nájemní smlouva. Prostory pro účely Muzea esperanta v přízemí Ottendorferova domu byly poskytnuty zdarma. Součástí smlouvy je i sepsaný inventář, kde část je majetkem ČES, část MMG Svitavy. Dne 27. 9. 2011 Rada města schválila umístění sídla ČES v budově na náměstí Míru 81/1, Svitavy, Město. Dne 22. 2. 2013 byla uzavřena nová Smlouva o výpůjčce mezi MMG Svitavy a ČES. V současné době je smlouva platná do 31. 12. 2019.

Na základě těchto smluv jsou prostory využívány Českým esperantským svazem a Klubem přátel esperanta ve Svitavách, které zde mají rovněž schváleno sídlo, a hnutím Brontosaurus. Na základě samostatné smlouvy mezi MMG Svitavy a čajovnou, jsou prostory Muzea esperanta dány k dispozici i čajovně. ČES i místní esperantský klub zde pořádají akce pro esperantisty i širokou veřejnost. Asociace Brontosaurus zde pořádá cestovatelské večery, o bližším využití prostorů čajovnou nevíme. O prostory muzea a jejich údržbu se starají členové místního klubu, stejně tak jako o ohlášené hosty.

ČES i klub se snaží propagovat město Svitavy nejen v rámci České republiky, ale i v zahraničí. Že je propagace úspěšná, je zřejmé i ze zvyšující se návštěvnosti zahraničních hostů na mezinárodních akcích zde pořádaných i na vernisážích výstav. Díky esperantu již Svitavy navštívili esperantisté ze všech kontinentů.

3. Výstavní činnost

Dne 9. června v češtině a 10. června 2017 v esperantu byla v našem muzeu slavnostně zahájena nová celoroční výstava *„Člověk proti Babylonu“*. Výstava je věnována 100. výročí úmrtí iniciátora mezinárodního jazyka esperanto, určeného pro usnadnění mezinárodní komunikace mezi lidmi různých národů, **dr. Ludvíka Lazara Zamenhofa,** který byl v roce 2017 na oficiálním seznamu výročí UNESCO, ale i dalším průkopníkům myšlenky spravedlivé komunikace a porozumění mezi lidmi.

Název výstavy byl převzat z českého překladu životopisu L. L. Zamenhofa od Reného Centassiho a Henriho Massona. Kniha původně vyšla ve francouzštině, poté byla přeložena do esperanta a z něho byla Jindřiškou Drahotovou přeložena a vydána v češtině.

Těmi hlavními průkopníky esperanta v českých zemích, kterým je v tematické části kromě dr. Zamenhofa věnována pozornost, jsou zejména polyglot **František Vladimír Lorenc** (1872 – 1957), který jako 18 letý chudý student vydal v r. 1890 v Pardubicích z vlastních prostředků první učebnici esperanta pro Čechy. O tři roky později emigroval do Brazílie, kde žil až do své smrti. Druhou významnou osobností je pedagog **Theodor Čejka** z Bystřice pod Hostýnem, autor prvních učebnic, slovníků a vydavatel prvních časopisů na českém území. Zmíněné tři osobnosti jsou představeny nejen na životopisných panelech, ale i ve vitrínách s knihami a sběratelskými předměty i v doplňkových šanonech s bližšími informacemi.

L.L.Zamenhof se zabýval tvorbou jazyka od raných studentských let a první učebnici vydal v 27 letech, Fr. V. Lorenc vydal první učebnici jako 18 letý a Theodor Čejka napsal se svými kolegy a vydal první učebnici ve 22 letech.

Vzpomenuti jsou i někteří další esperantisté se sedmičkou v datu narození, např. herec Karel Höger či spisovatel František Kožík, kteří ve 30. a 40. letech působili v esperantském vysílání Verda Stacio v Československém rozhlase, či bibliofil, grafik a sběratel Adolf Bartošík, působící za války v čs. armádě v Anglii.

Byla aktualizována i všeobecná část výstavy**,** která nově přináší přehledný úvod do gramatiky i slovní zásoby esperanta, informuje názorně o specifikách a výhodách cestování s esperantem či o novinkách uplatnění esperanta na internetu a představuje i novou knižní expozici ze všech žánrů**.** Mezi novinkami letošního roku jsou uvedeny i titulky k divadelní hře Járy Cimrmana *„Dobytí Severního pólu“*. Ve zvláštní vitríně jsou představeni někteří zajímaví hosté z ČR i zahraničí, kteří do Muzea esperanta zavítali.

4. Knihovní činnost

Zpracování knihovního fondu systematicky zajišťuje paní Marie Čumová ze svitavského klubu. V současné době má knihovna Muzea esperanta zkatalogizováno více jak 17 600 titulů. Mimo muzejní knihovnu Marie Čumová zajišťuje také katalogizaci knih a časopisů na výměnu, kterých je více jak 2500 jednotek, a zajišťuje prodej knih pro ČES při návštěvách muzea, při konferencích a sjezdech, nebo je zasílá poštou. Vede zapůjčování knih pro badatelské účely, skenuje materiály od esperantistů. Takto bohatý knihovnický fond je možný díky ředitelce Městského muzea a galerie Blance Čuhelové, která zapůjčila další prostory v objektu Milady Horákové 10 ve Svitavách.

5. Sbírkotvorná činnost

V roce 2017 jsme získali další materiály o historii esperantského hnutí od Prof. Novobilského, emeritního rektora university v Ústí nad Labem. Zpracovávají se i materiály od syna Theodora Čejky z Bystřice pod Hostýnem. Sbírka se rozšířila o knihy nově vydané nakladatelstvím KAVA-PECH Petra Chrdleho. Do konce roku 2017 získalo Muzeum esperanta knihy od více jak 70 dárců z Česka i ze zahraničí. Vše je zaevidováno, a pokud to už v muzeu je, je dále nabízeno na výměnu do zahraničí, darováno novým esperantským muzeím nebo prodáváno za nízké ceny esperantistům při návštěvě muzea či v Libroservu při konferencích. V poslední době jsme darovali z knih, které máme vícekrát, knihy pro nové Esperantské muzeum v Číně a nové knihovně L. L. Zamenhofa v polském Bialystoku. Za dary, které získáváme poštou, zasílá děkovné dopisy Petr Chrdle, který má na starosti mezinárodní spolupráci a také muzeu daruje vždy nově vydané knihy v jeho nakladatelství.

6. Pořadatelská činnost

V Muzeu esperanta převažují akce pořádané místním Klubem přátel esperanta ve Svitavách a Asociací Brontosaurus. V součinnosti s ČES je připravována vždy nová výstava a program vernisáže. O akcích čajovny nejsme často informováni, proto nejsou uvedeny.

26. 1. návštěva esperantistky Milady Černé
26. 1. 169. cestovatelský večer – Laponsko na kole
18. 2. členská schůze za účasti hostů z jiných klubů
23. 2. 170. cestovatelský večer – Jižní Indií na kole
2. 3. 171. cestovatelský večer – vyprávění Mariana Poláka „Kameramanem tropické přírody“

23. 3. 172. cestovatelský večer – Malorka

6. 4. 173. cestovatelský večer - Gruzie

20. 4. 174. cestovatelský večer - vyprávění Magdaleny Szot z Polska o dobrovolnické práci v Zambii

4. - 9. 6. příprava nové výstavy

9. 6. Muzejní noc, jejíž součástí byly i přednášky Petra Chrdleho „ F. V. Lorenc – zapomenutý génius“. Současně proběhl i křest knihy o F. V. Lorencovi, kterou vydalo nakladatelství KAVA-PECH v českém jazyce i v esperantu. Kmotry těchto knih byl Martin Stuppnig z Rakouska a Margit Turková z Dobříše. Následovala přednáška Jána Vajse o setkání esperantistů v Nepálu, kterého se zúčastnila skupina slovenských esperantistů na začátku roku. Ve večerním programu muzejní noci se vždy vracíme o 100 let do minulosti – na počátek minulého století. Zde nás navštívil sám Ludvík Lazar Zamenhof v podání Jana Řepy z Netolic se svojí manželkou Klárou, kterou si zahrála Dagmar Martinková ze Svitav.

10. 6. Vernisáž nové výstavy „ Člověk proti Babylonu“ “, která je věnována výročí úmrtí tvůrce esperanta L.L.Zamenhofovi, výročí úmrtí autora první učebnice esperanta pro Čechy F.V.Lorencovi a jednomu ze zakladatelů esperantského hnutí v českých zemích Theodoru Čejkovi. Autorkou výstavy je PhDr. Pavla Dvořáková z Písku. Členové svitavského esperantského klubu připravili propagaci svého klubu ve stolové vitríně a 1 výstavní skříně, dále pomáhali s instalací celé výstavy. Celý program byl již pouze v esperantu vzhledem k zahraničním hostům. Krátkou zprávu přednesl ředitel Muzea esperanta a plánových jazyků při Rakouské národní knihovně B.Tuider a o spolupráci s E@I gruzínský esperantista L. Čachunašvili. Večerí koncert skupiny NOPROBLEM z Kostelce na Hané byl již pro esperantisty i širokou veřejnost a byl přístupný zdarma.

12. 6. S paní Sachiko Hayashi z Japonska jsme navštívili bývalou fabriku O. Schindlera v Brněnci a expozici O. Schindlera v MMG Svitavy, kde nás provázel Mgr. Radek Fikejz

21. 6. navštívili muzeum žáci III. ZŠ

23. 6. přijel na návštěvu kanadský student Donnovan Downes, který také besedoval se žáky na III. ZŠ

25. - 28. 6. pobýval ve Svitavách maďarský esperantista Thomas Halász

21. - 24. 7. hostoval ve Svitavách Shayah Philippe Ayache – esperantista a režisér ze španělské Granady, který střídavě bydlí i v Paříži

21. 8. přijel zájezd esperantistů ze semináře konaného v polském městě Duszniky - Zdrój

21. 9. 175. cestovatelský večer - Arménie – okolí města Jerevan

22. - 28. 9. Mezinárodní setkání ve Svitavách. Díky bohatému programu se jej zúčastnilo 30 esperantistů z Anglie, Francie, Německa, Polska, Slovenska, Číny a Česka. Kromě Svitav jsme navštívili Chrudim, Ležáky, Veselý Kopec, Kroměříž, Svojanov a Poličku. Informační materiály např. o Vodárenském lese a Parku patriotů byly přeloženy do esperanta, stejně jako o Ležákách, chrudimském Muzeu loutek, Muzeu barokních soch a Veselém Kopci. Každý účastník obdržel propagační materiály města, drobné dárky a pro zahraniční hosty klub zakoupil skleněné džbánky se znakem města.

8. 10. muzeum navštívili skauti z Lanškrouna

26. 10. 176. cestovatelský večer – Ankara

5. 11. Setkání esperantistů za účelem oslavy L. L. Zamenhofa „Přípitek Zamenhofovi“

22. 11. Přednáška Prof. Maxe Kašparů na téma „Hypnóza“ + autogramiáda

23. 11. 177. cestovatelský večer – Mongolsko

10. 12. V. Marcipánové Vánoce

14. 12. 178. cestovatelský večer – Žiguli

27. 12. Geocaching

28. 12. vystěhovávání muzea z důvodu rekonstrukce

7. Mezinárodní spolupráce

Během celého roku členové svazu navazovali další spolupráci s esperantisty ze zahraničí ať již osobními kontakty při mezinárodních akcích nebo formou informačních médií - časopis Starto, Retkomunikoj, Ipernity, Facebook.

V rámci spolupráce místního klubu s předsedkyní Slezského esperantského svazu Teresou Pomorskou se uskutečnila již opakovaná návštěva účastníků semináře v Duszniky-Zdrój.

Při vernisáži vystoupil ředitel vídeňského muzea esperanta Bernhard Tuider, čeští esperantisté se zase zúčastnili setkání ve vídeňském muzeu.

Pokračuje spolupráce se slovenskými esperantisty. V roce 2016 čeští esperantisté pomáhali s organizací při světovém kongresu v Nitře, v roce 2017 slovenští esperantisté se podíleli na programu Muzejní noci a následné vernisáže.

Pokračovala spolupráce klubu s čínskými esperantisty. V říjnu se členové svitavského klubu zúčastnili soutěže krátkých filmů na festivalu „Čaj a láska“. Soutěžilo celkem 77 filmů z 27 zemí světa ze 4 kontinentů. Film Patrino (Matka), který reprezentoval Česko, Slovensko a Čínu (hrála i čínská esperantistka), získal několik ocenění: cenu za režii, cenu za mezinárodní spolupráci a cenu publika. Autoři Pavol Kaščák a Rostislav Čubok se také stali „Anděly festivalu“. Kromě těchto ocenění převzali diplomy pro město Svitavy a Nový Jičín - „Město čaje“. Tento titul získala 3 čínská města, 2 česká města – Svitavy a Nový Jičín, 2 polská města a 1 město z Litvy. Koncem roku 2017 byla vydána kniha „Povídka o čaji“ o 313 stranách. Její autorkou je redaktorka Mezinárodního čínského rozhlasu (CRI) Zhang Ping (Ĝoja), která zde pojednává o čaji, filmovém festivalu i o vybraných městech. Kniha také obsahuje zdravice starostů vybraných měst včetně jejich fotek - mezi nimi zdravice starosty města Svitav Mgr. Davida Šimka spolu s jeho fotografií, je citován scénář krátkého filmu, který nafilmoval a za klub poslal do soutěže Matěj Nárožný v roce 2015, je psáno i o spolupráci místního klubu s čínskou mezinárodní stanicí CRI a dalšími čínskými esperantisty včetně jejich návštěv ve Svitavách. Jsou tam fotografie města, akcí v našem městě a v Muzeu esperanta, přijetí delegace na svitavské radnici.

Rovněž pokračovala spolupráce se Sachiko Hayashi z Japonska, která je redaktorkou časopisu Orloj a přispívá do dalších časopisů vydávaných v Japonsku. Již podruhé napsala článek o pobytu ve Svitavách do časopisu La Revuo Orienta. Tyto časopisy nám také s dalšími dárky poslala. Její návštěvu máme slíbenou i v roce 2018. Zajímavostí je, že Sachiko se učí češtinu a má velké znalosti o české historii.

Dlouhodobě pokračuje spolupráce s „**Nakladatelstvím LORENZ“ v Brazílii,** které vydává mimo jiné i každoročně obsáhlou ročenku stejného jména, tedy Almanach Lorenz. S pracovníkem nakladatelství se sešla Libuše Dvořáková na světovém kongresu v Lille ve Francii. Nakladatelství je pojmenováno po F.V.Lorencovi - vydavateli 1. učebnice esperanta pro Čechy, který v roce 1893 odjel do Brazílie. Zde patří mezi nejznámější Čechy, kteří se proslavili až v Brazílii jako význačný lingvista a také je tam po něm pojmenován význačný lingvistický institut, knihovna v městě, kde žil, a byl mu i postaven památník. V roce 2018 bude v rodných Vrdech odhalena pamětní deska a bude po něm pojmenována Městská knihovna.

8. Propagace

Propagací v nejširším měřítku je vždy 1. den světového kongresu, kde se pravidelně koná Veletrh esperantského hnutí. Kongres se tentokrát konal v jihokorejském městě Soulu a zúčastnila se jej členka svitavského esperantského klubu Dagmar Martinková spolu s divadelníky souboru DOMA. Vezla s sebou propagační materiály města a Muzea esperanta v esperantu, které zde rozdávala. Při slavnostním zahájení kongresu také přednesla zdravici za Českou republiku a jménem Muzea esperanta ve Svitavách. To vše se odehrávalo před asi 1400 účastníky ze 60 zemí světa.

Další propagace probíhá díky časopisu Starto, Retkomunikoj, Ipernity, Facebook. Časopis **Starto** se rozesílá do mnoha zemí světa stejně jako internetové zprávy Retkomunikoj a jiné esperantské časopisy vydávané v jiných zemích.

Články o všech akcích ve Svitavách sepisuje pravidelně Libuše Dvořáková pro časopis Starto.

O mezinárodním setkání sepsala Libuše Dvořáková článek pro časopis **La Ondo de Esperanto** vydávaném v Rusku.

O mezinárodním setkání ve Svitavách psal také Johan Mosser v časopise **Esperanto Aktuell,** vydávaném v Německu.

O své návštěvě ve Svitavách psala i paní Sachiko v časopise **La Revuo Oriento** vydávaném v Japonsku.

Muzeum esperanta bylo také umístěno na internetový portál **Mapy.cz**

Česká média

Muzeum esperanta ve Svitavách bylo také zmíněno při rozhlasové reportáži stanice **Radiožurnál,** kdy rozhovor s předsedkyní ČES Libuší Hýblovou, s Miroslavem Malovcem a Libuší Dvořákovou byl natočen při celostátní konferenci v Kroměříži.

Svitavský deník

- 1.2. O Svitavách psali v Japonsku – Libuše Dvořáková
- únorové speciální číslo rozdávané zdarma do každé rodiny v části Zjistili jsme: „O Svitavách psali v Japonsku“ - redakce
- 12. 12. zmínka o marcipánových vánocích
- 27. 12. pozvánka na Geocaching do Muzea esperanta

Naše město

- č.3/2017 „O našem městě v japonském časopisu“- Libuše Dvořáková
- č.7/2017 „Křest hudebního CD kapely No Problem v esperantu“ – Pavla Dvořáková
- č. 9/2017 „Prázdninové Muzeum esperanta“ – Libuše Dvořáková
- č. 11/2017 „Mezinárodní setkání“ – Libuše Dvořáková

Videoreportáže

Kabelová televize **CMS Svitavy** natočila reportáž při návštěvě paní Sachiko v Brněnci. Muzeum esperanta bylo také součástí reportáže této společnosti o akcích o druhé adventní neděli ve Svitavách.

Člen svitavského klubu Pavol Kaščák natočil videozáznamy z Muzejní noci a vernisáže včetně koncertu a uveřejnil na internetu. Videa byla zveřejněna i na stránkách Ipernity.

Stránky muzea na Facebooku mají v současné době 465 fanoušků.

Dagmar Martinková absolvovala celoroční kurz „Základy muzejní pedagogiky“ v Brně. Pavla Dvořáková absolvovala v dubnu 2017 seminář "Muzeum pro návštěvníky II: tradiční i nové formy komunikace a prezentace", který se konal v Nové budově Národního muzea v Praze.

Na muzejním webu www.muzeum.esperanto.cz byla založena nová rubrika „Knihovnická a muzejnická literatura“. Web muzea a sociálních stránek Ipernity http://www.ipernity.com/home/esperanto-muzeo-svitavy rediguje Pavla Dvořáková. Za celou dobu existence webu je zde vytvořeno 53 fotoalb a 2030 souborů. Za poslední rok je zde 16 000 nových virtuálních návštěv, většinou nečlenů. Další propagace muzea probíhá na Facebooku.

9. Závěr

Muzeum esperanta ve Svitavách se stalo centrem esperantského hnutí v České republice. Díky zahraničním kontaktům a článkům uveřejňovaných v zahraničních časopisech se dostává stále více do povědomí esperantistů celého světa. Proto i účast zahraničních hostů při akcích se zvyšuje. Díky esperantu se daří šířit naši kulturu do zahraničí.

V Muzeu esperanta se konají akce věnované i široké veřejnosti, např. cestovatelské večery, marcipánové vánoce, muzejní noc, koncerty a jiné. Vstupné je většinou zdarma nebo za dobrovolný příspěvek. Proto veškerá práce esperantistů je vykonávána zdarma.

Doufáme, že spolupráce s městem Svitavy se bude i nadále rozvíjet ku prospěchu obou stran.

Ing. Libuše Dvořáková
členka výboru ČES
předsedkyně Klubu přátel esperanta ve Svitavách, z. s.